

Megzöldült a Styx vize

Huszonöt éve fedezték fel a Béke-barlangot

Úgy kezdődött, akár egy krimi: az aggteleki Baradla-barlangból eltűnt a víz. Ebben még nincs semmi szenzáció; nem sokkal az Óriások termékének nevezett hatalmas barlangüreg előtt egy víznyelőben alábukik a Styx-patak a vízzel telt alsóbarlangba, s a víznyelő nemsokára Jósvafőnél két forrásból a felszínre törjön. Az egyik forrás a Jósva, a másik a Komlós nevet viseli.

A krimi, a nyomozás, itt kezdődött. Egy fiatal geológusnak gyanús volt ez a két forrás. Eppen 25 esztendővel ezelőtt, 1952 februárjában — ilyen tájban mindig bővebb a vízhozam — Jakucs László bement a barlangba, s a víznyelő előtt megfestette a Styxet. Aztán várt, várt a forrásoknál, s gyanúja igazolódott: csak a Jósva zöldült meg a festékanyagtól. Akkor honnan a másik forrás vize? A környéken, kint a szabadban, a mészkősziklák horpadásaiban volt néhány víznyelő lyuk, amelyben hóolvadás, nagy esőzések ide-

jén zubbogva tűnt el a víz. Most ezeket fejtette meg Jakucs László, s napok múltán zöld vizet méríthetett a Komlós-forrásból. *Itt van tehát a másik barlang, nyilvánvaló hol kezdődik, hol végződik, csak meg kell keresni a bejutás lehetőségét.*

KIBONTOTTÁK A KÜRTÖT

Ehhez munkacsapatot kellett szervezni, de már akkor volt Magyarországon néhány lelkes, önfeláldozó, amatőr barlangász, Jakucsék meg eladták a zongorát a költségek kedvéért, s létrejött a kutatótábor. Elkezdték felülről tágitgatni a legnagyobb víznyelót, néha fejjel lefelé függve dolgoztak a kötelek végén, s végre június 25-én bejutottak a barlangba. A barlangba, ahová korábban ember még nem tette a lábát. Csodálatos, a lámpák fényében színes, csillogó, cseppkövilág tárult a bol-

dog felfedezőik elé. *Béke-barlangnak* kereszteltek.

Aki tegnap délután elment Szegeden az egyetem természetföldrajzi tanszékére, az egyik tanteremben fekete-fehér és színes fotókon a cseppkövek csipkevilágában gyönyörködhetett. Magyar, lengyel, NDK-beli, román barlangokkal, s mindenekelőtt a Béke-barlang képeivel. A felfedezés 25. évfordulója alkalmából dr. Láng Sándor egyetemi tanár, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnöke nyitotta meg az első amatőr barlangfotó-kiállítást. A meghívott vendégek előzőleg filmeket is láttak, közöttük Kollányi Agoston már klasszikusnak számító barlangfilmjét, az *Aggteleket*.

INKÁBB ÉPÍT

A bevezető előadást a szegedi egyetem természetföldrajzi tanszékének mai vezetője, dr. Jakucs László professor tartotta *A Béke-barlang felfedezése* címmel. Ez az előadás nem annyira a felfedezés-nyomozás izgalmait idézte, mint inkább a tudományos teoriáról szólt, amelynek bizonyításához oly fontos adalékkal szolgált a Béke-barlang. Ez az elképzelés azzal a korábbi elmélettel szállt szembe, amely a mészkőbarlangok keletkezését a víz oldó hatásával magyarázta. Jakucs László azt bizonyította, hogy a meszet oldó víz inkább építi, kitölti cseppköveivel, semmint vájja a barlangüregeket. Ezzel szemben a karsztos területek szélén nagy erővel a víznyelőkbe zúduló, kavicsot, hordalékot sodró víz mechanikai úton öblösíti barlanggá a hasadékokat. Majdnem tragikusvégu élménye is volt, amely ezt a feltételezést igazolta: kétszer is a barlangban érte a percek alatt bezuduló víztömegek áradása.

A sokoldalúan bizonyítottnak tűnő teória megítélése a tudósok dolga. (Nemrég New Yorkban jelent meg Jakucs László könyve a karsztok morfológiájáról.) A Béke-barlang viszont már régóta nemcsak a tudományt, hanem a gyógyítást is szolgálja. A rendkívül tiszta, szennyeződésmentes levegő az asztmások Mekkája. Az ózdi kohászok, bányászok ma már kényelmesen, a jósvafői út fölötti erdőből épített járaton át kényelmesen beszélhetnek a nyugágyakhoz. Kint egyelőre fabarakkokban laknak a gyógyulni érkező betegek. Az érdeklődő, néha beszökdöső asztmásokat nehéz távoltartani a Béke-barlangtól.

Ahová az ember huszonöt évvel ezelőtt tette be először a lábát.

Bernáth László